

Van Zuijlen

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Nadat de plannen zijn ingediend.

De heer **Van de Camp** (CDA): Dat is weer een andere draai. Dan de kwestie van de prestatiebeurs.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Wat moet ik daarover zeggen?

De heer **Van de Camp** (CDA): Wat u daarvan vindt.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): De heer Van de Camp kan inderdaad vier jaar lang zeggen dat zijn fractie niet zoveel bezuinigingen ter zake in haar verkiezingsprogramma heeft staan, overigens nog altijd 700 mln., maar ik wil daar niet meer over praten! Ik verwijt het de heer Van de Camp ook niet. De PvdA is inderdaad tegen haar zin uiteindelijk akkoord gegaan met de bezuinigingen op de studiefinanciering. Daar nemen wij nu ook de verantwoordelijkheid voor. Vervolgens is gekozen voor de prestatiebeurs. Ik kan die kwestie op inhoudelijke gronden rechtvaardigen. Er is sprake van een leer- en leenrechteng geheel. De nominale cursusduur is gelijkgesteld aan het aantal studiefinancieringsjaren. Ik vind dat niet zo raar. Een tweetal leenjaren is er zelfs bijgeplust. De aanvullende beurzen worden ook sociaal geregeld en er is een sociaal terugbetalingsstelsel. Ik kan dat verdedigen, ook tegenover de studenten. Dat heb ik regelmatig gedaan.

De heer **Van de Camp** (CDA): Het valt mij op dat de coalitiepartners voortdurend zeggen dat ze zoveel moeite hebben met bezuinigen, maar er is toch een regeerakkoord op dit punt tot stand gekomen?

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): De heer Van de Camp weet net zo goed als ik dat wij binnen de onderwijsbegroting hebben gekozen voor het beschermen van het funderend onderwijs en het voortgezet onderwijs. Daar staan wij nog steeds voor. Daar worden de keuzen gemaakt. Daar zitten de achterstanden van leerlingen. Daar worden de ouderlijke milieus het sterkst meegewogen. Daarvoor hebben wij gekozen! De bezuinigingen op het hoger onderwijs doen ons ook pijn, maar wij nemen daar wel de verantwoordelijkheid voor.

De heer **Van de Camp** (CDA): Ik wil de zaak niet op de spits drijven, maar mevrouw Liemburg heeft in haar eerste termijn ernstige twijfels uitgesproken over de materiële bekostiging van het basisonderwijs. Ik heb dat ook gedaan. Ik zou veel liever hebben dat de PvdA, in plaats van met al die prachtige toekomstverkenningen te komen, wat dichterbij het heden blijft.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Wij blijven hierover van mening verschillen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Voorzitter! Mevrouw Van Zuijlen heeft een toekomstgericht verhaal gehouden. Dat is best uitdagend. Er zitten goede elementen in en concrete voorstellen, maar ik heb nog wat gemist. Ik ervaar haar pleidooi als het stellen van een prioriteit. Soms horen daar posterioriteiten bij als het moet worden gefinancierd. Wat is haar visie bij dat verhaal? Moeten die nieuwe impulsen binnen de begroting van OCW worden gefinancierd of is daar ook additioneel geld voor nodig?

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Doelt de heer Van der Vlies op dat fonds?

De heer **Van der Vlies** (SGP): Dat was ~~aan~~ van de bouwstenen.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Dat is het enige onderdeel waar je die vraag specifiek op zou kunnen toespitsen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik heb nog een tweede voorbeeld, namelijk de instrumentering van de onderwijsgeventen. Dat is ook een speerpunt.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Dat heeft betrekking op hetzelfde. Dat zit ook in dat fonds.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Het is maar wat je erin stopt.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Het gaat om een paar onderdelen. Bepaalde posten op de onderwijsbegroting zouden in eerste instantie de basis moeten vormen van het fonds. Daarnaast gaat het om samenwerking tussen het bedrijfsleven en de scholen. De scholen hebben autonoom geld voor dit onderdeel. Ten derde gaat het om

extra geld dat inderdaad via de plooi van de jas van de bewindslieden moet worden gegeven en niet extra via de begroting.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Dan vraag je je natuurlijk af waar de ruimte gevonden moet worden. Wij hebben hier al sinds jaar en dag beweerd ± dat is ook bij herhaling van de zijde van de PvdA-fractie gebeurd ± dat de begroting van OCW de laatste jaren zo is geknipt en geschoren, daar zijn diverse fracties verantwoordelijk voor, dat er niet echt meer wat te halen is; als je de kwaliteit van het onderwijs in de klas tenminste gegarandeerd wilt zien. En dan moeten wij ook nog 35 mln. vinden voor de onderwijsassistenten. Dat geld moet uit de begroting komen, maar dat kunnen wij niet vinden. Nu komt er weer wat bij. Ik had liever een pleidooi voor additioneel geld gehoord.

Mevrouw **Van Zuijlen** (PvdA): Ik wacht op dit punt af hoe de bewindslieden reageren, hoe het voorstel valt en wat voor voorstellen zij zelf doen. In tweede termijn zal ik dan met een concreet voorstel komen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik zal dat afwachten.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

De vergadering wordt van 12.45 uur tot 13.30 uur geschorst.

□

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan, dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Het Presidium heeft met eenparigheid van stemmen besloten, te stellen in handen van:

a. de vaste commissie voor Justitie:
- het wetsvoorstel Aanvulling van titel 7.1 (Koop en ruil) van het

Voorzitter

Burgerlijk Wetboek met bepalingen inzake de koop van rechten van gebruik in deeltijd van onroerende zaken (24449);

b. de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen:
- het voorstel van wet van het lid Lansink tot wijziging van onder meer de Wet op de studiefinanciering in verband met de leeftijd waarop aanspraak op studiefinanciering in het hoger onderwijs ontstaat (24249);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs, alsmede de Wet op het voortgezet onderwijs in verband met de decentralisatie van de huisvestingsvoorzieningen (24455);

c. de vaste commissie voor Financien:
- het wetsvoorstel Aanpassing van de Wet toezicht beleggingsinstellingen, de Wet toezicht effectenverkeer, de Wet toezicht kredietwezen 1992, de Wet toezicht verzekeringsbedrijf 1993 en de Wet toezicht natura-uitvaartverzekeringsbedrijf in verband met het mogelijk maken van onderzoek naar de toereikendheid van deze wetgeving of van de wijze waarop de toezichthouders deze wetgeving uitvoeren of hebben uitgevoerd (24456);
- het wetsvoorstel Wet vermindering afdracht loonbelasting en premie voor de volksverzekeringen (24458);
- het wetsvoorstel Wijziging van enkele belastingwetten (belastingplan 1996) (24463);
- het voorstel van rijkswet Goedkeuring van het op 25 januari 1988 te Straatsburg tot stand gekomen Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in belastingzaken (24452, R1551);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de internationale bijstandsverlening bij de heffing van belastingen in verband met de binding van het Koninkrijk aan het Verdrag inzake wederzijdse administratieve bijstand in belastingzaken (24453);
- het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 in verband met de totstandkoming van de Tweede Vereenvoudigingsrichtlijn btw (24466);

d. de vaste commissie voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke

Ordering en Milieubeheer:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Huurprijzenwet woonruimte (versterking positie huurder bij verhoging van de huurprijs met meer dan een bepaald percentage) (24465);

e. de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat:
- het wetsvoorstel Goedkeuring van de op 17 januari 1995 te Antwerpen tot stand gekomen Verdragen tussen het Koninkrijk der Nederlanden en het Vlaams Gewest inzake de verruiming van de vaarweg in de Westerschelde en, respectievelijk, de afvoer van het water van de Maas (Trb. 1995, 51 en 50) (24451);

f. de vaste commissie voor Economische Zaken:
- het voorstel van rijkswet Aanpassing van de Rijksoctrooiwet 1995 in verband met het op 15 april 1994 te Marrakech tot stand gekomen verdrag tot oprichting van de Wereld Handelsorganisatie, met bijlagen 1, 2, en 3, alsmede wijziging van de Rijksoctrooiwet (24457, R1552);

g. de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid:
- het wetsvoorstel Vaststelling van een nieuwe Arbeidsvoorzieningswet (Arbeidsvoorzieningswet 1996) (24450);

h. de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport:
- het wetsvoorstel Wet op het Rijksinstituut voor volksgezondheid en milieu (RIVM) (24454);
- het wetsvoorstel Invoeging van een nieuw artikel 3b van de Ziekenfondswet (24475).

Op verzoek van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid stel ik voor, van de agenda van hedenmiddag af te voeren de gezamenlijke behandeling van:
- het wetsvoorstel Wijziging van de Ziekenfondswet en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten in verband met uitbreiding van de personele werkingssfeer van de Ziekenfondswet met een bepaalde categorie van AOW-gerechtigden alsmede de samenstelling van de Ziekenfondsraad (24093);
- de brief van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport ten geleide van de evaluatie van de wet-Van Otterloo (24460, nr. 1).

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

De **voorzitter**: Het woord is aan de heer De Jong.

De heer **De Jong** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Voor vanavond staat het wetsvoorstel inzake het premieregime bij marginale arbeid op de agenda. De vaste commissie voor Sociale Zaken heeft onlangs het oordeel afgegeven dat het gereed zou zijn voor plenaire behandeling. De commissie moet echter terugkomen op dat besluit, omdat zij nog in afwachting is van een advies van de opvolger van de Sociale verzekeringsraad, te weten het TICA. Daarom stellen wij voor om dit onderwerp van de agenda van heden af te voeren.

De **voorzitter**: Ik stel allereerst voor, aan dit verzoek te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Vervolgens wil ik er nog wel een opmerking over maken. Wij moeten steeds passen en meten met de tijd. De afgelopen weken is er geregeld leegloop geweest, omdat wetsvoorstellen opeens, om welke reden dan ook, van de agenda moesten worden afgevoerd. Nu dit wetsvoorstel van de agenda wordt afgevoerd, betekent dit dat het dit jaar niet meer in behandeling kan worden genomen, omdat andere wetsvoorstellen voor 1 december in behandeling moeten worden genomen en moeten worden afgewikkeld. Wij moeten zorgvuldig omgaan met de tijd van de plenaire vergadering. Als een wetsvoorstel wordt aangemeld omdat het gereed zou zijn voor behandeling, dan betekent dit dat er een keuze is gemaakt en dat een ander punt niet kan worden behandeld. Je kunt natuurlijk niet iedere keer een situatie hebben dat er niet vergaderd wordt. Men moet er dus bij de commissie van uitgaan dat dit punt dit jaar, lettend op wat er allemaal in aantocht is, niet meer behandeld zal kunnen worden.

Ik had behoefte om deze kritische opmerking te maken, want ik heb gisteren en zoëven ook al moeten meedelen dat er een paar punten zijn afgevoerd.

De heer **De Jong** (CDA): U bedoelt daarbij hopelijk het kalenderjaar?

Voorzitter

De **voorzitter**: Ik ken maar één jaar en dat is het kalenderjaar.

De heer **De Jong** (CDA): Er is ook een zittingsjaar.

De **voorzitter**: Ja, dat is zo. Maar ik vrees dat, als ik volgend jaar zelfde tijd zeg, ik een zelfde verzoek krijg.

Ik wens die opmerking in de richting van de vaste commissie voor Sociale Zaken gemaakt te hebben. Voor het zomerreces hebben wij ook al iets gehad dat heel snel moest worden behandeld en waarvan ik de indruk heb dat het nog niet het Staatsblad heeft bereikt. Men moet in de procedures precies en zorgvuldig zijn, want onze tijd hier is schaars.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Vaststelling van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (VIII) voor het jaar 1996 (24400-VIII);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van hoofdstuk VIII (Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen) van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten voor het jaar 1994 (Slotwet/rekening) (24302),**

- van:

- de motie-Van Zuijlen over de programmering van de publieke omroep (24400-VIII, nr. 30).

De algemene beraadslaging wordt hervat.

Mevrouw **Oedayraj Singh Varma** (GroenLinks): Voorzitter! Goed onderwijs maakt mensen weerbaar en brengt hun mogelijkheden tot ontplooiing. Een samenleving waarin alle burgers goed zijn opgeleid naar de mate van hun kunnen, bezit innerlijke veerkracht en staat economisch sterk. De zorg voor goed onderwijs voor allen is daarom een kerntaak van de overheid.

Deze paragraaf uit de regeringsverklaring zal kamerbreed ondersteund worden. Iedereen beseft namelijk dat onderwijs van vitaal belang is voor het welslagen van projecten op alle beleidsterreinen. Keuzen voor de toekomst worden wat dit betreft niet alleen bepaald

door grillen van de conjunctuur, maar vooral door de toestand van het onderwijs in ons land.

Over het algemeen is het Nederlandse onderwijs goed te noemen. Een enkele keer wordt er een wanklank gehoord. Het OESO-rapport pleit niet voor Nederland als het gaat om onze bestedingen per leerling in het primair onderwijs; universitaire opleidingen van drie jaar worden bijna nergens erkend; de kwaliteit en vooral de effectiviteit van de onderzoeks- en ontwikkelingsafdelingen van bedrijven en universiteiten loopt achter bij de rest van de wereld en op emancipatiegebied is er in het onderwijs nog het een en ander te doen. Toch mogen wij over het algemeen niet klagen.

GroenLinks wil echter toch op een aantal onderdelen de puntjes op de i zetten. Verder hebben we een aantal vragen.

De GroenLinks-fractie is bang dat er aan het aan het begin van dit betoog genoemde citaat geknabbeld zal worden en dat er wat het hoger onderwijs betreft zelfs flink in gebeten zal worden. Het voornaamste verwijt dat wij de verantwoordelijke bewindslieden maken, is dat er geen structureel beleid wordt gevoerd. Het primair, voortgezet en middelbaar onderwijs weet aan de bezuinigingen te ontkomen, maar een structurele impuls voor de langere termijn wordt niet geboden. Als geschuif met geld, hier en daar wat gaten dichtstoppen en 100 mln. voor onderwijsassistenten de balans tot nu toe is, staat er ons nog heel wat extra werk te wachten. We kunnen dan dus fors aan de slag.

Voorzitter! In het basisonderwijs, het speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs laat paars zich leiden door de hoge eisen van de arbeidsmarkt. Werk, werk, werk en markt, markt, markt maken het voor een grote groep leerlingen onmogelijk om aan de eisen te voldoen. Zij moeten zowel een vak als vaardigheden kennen, zowel een beroepskeuze kunnen maken als breed inzetbaar zijn, zowel beroepsgericht zijn als zichzelf sociaal en cultureel ontplooiën. Het is logisch dat niet iedereen hieraan kan voldoen. Er zijn leerlingen die om wat voor reden dan ook een achterstand hebben en die daarom de boot missen. We vinden dat het vooral in tijden waarin de economie meezit, een verplichting van de overheid is om

aan deze leerlingen meer aandacht te besteden. Ik ontken niet dat er al veel wordt gedaan, bijvoorbeeld leerlingwezen en volwasseneneducatie, maar juist voor de mensen die niet regulier opgevangen kunnen worden, gebeurt er toch te weinig. Dit geldt met name voor allochtone leerlingen. De werkloosheidscijfers, de cijfers van doorstroom en de cijfers van voortijdig afhaken leggen de vinger op de zere plek.

Daarom pleiten wij voor een aantal zaken. Een betere financiële onderbouwing voor de hulpstructuren en de arbeidsmarktgerichte leerweg in het IVBO, een eis naar de bedrijven toe om verantwoordelijkheid te dragen voor de vakinhoudelijke poot van het onderwijs, meer dan alleen onderdak bieden voor het leerlingwezen.

Ik kom nu op een probleem dat GroenLinks signaleert, zoals andere fracties misschien ook hebben gedaan. Het gaat om een probleem waarop wij werden gewezen door migrantenorganisaties, in het bijzonder door het NCB. Het is belangrijk om bij stages en leerlingwezen plaatsen toe te wijzen zonder vooroordelen over afkomst. Diverse migrantenorganisaties hebben erover geklaagd dat er op dit terrein vooroordelen bestaan. Ik vraag de staatssecretaris om hiernaar een onderzoek te verrichten en daarbij het NCB te betrekken.

Al vanaf het primair onderwijs dient ervoor gezorgd te worden dat problemen met achterstandskinderen binnen de school worden aangepakt, zodat de interventieprogramma's niet nog verder groeien en de verantwoordelijkheid van de school niet kunnen wegnemen. Voorts dient de vaardigheid bij de beroepskeuze veel hoger op de agenda gezet te worden dan nu het geval is. Het behoud van het vormingsonderwijs in het bestaande ondersteuningsbeleid moet worden nagestreefd. Bovendien dient een duidelijke voortgang gemaakt te worden met het beleid inzake allochtonen in het onderwijs. De notitie "Ceders in de tuin" ligt nu al drie jaar op de plank. Ook moet worden gewerkt aan een structurele afstemming van lokaal onderwijsbeleid op lokaal arbeidsbeleid, en aan meer sturingsinstrumenten om in te springen op werkgelegenheid op scholen en om achterstandsgroepen eerder te betrekken bij de weg naar werk.